

סגור חלון

הכלה היחידה של משרד האוצר

אם מטרת המענק לאינטל היא עידוד התעסוקה, אזי מדינת ישראל חתמה על עסקה גרועה

שלמה מיטל 10/10/10

פרופ' לסטר ת'ורו, לשעבר דיקן ביה"ס למנהל עסקים של אוניברסיטת MIT ונחשב לנביא הגלובליזציה, טען בעבר שבעידן הגלובלי, ממשלות ישלמו מסים לחברות, ולא ההיפך כפי שנהוג בשוק החופשי. הכוונה שלו היתה לכך שבתחרות הגלובלית, השגת מפעלים, השקעות ותעסוקה, יהיו כרוכים בתחרות בין מדינות שיתחרו אחת בשנייה ולו רק בשביל לזכות בחסדי החברות הגלובליות.

טענה נוספת שלו היתה כי מדינות רבות יחזרו אחרי החברות הגלובליות, כמו מאהבים המחזרים אחרי נשים יפות, והדבר יעלה להן הרבה מאוד כסף.

בעקבות הודעת מדינת ישראל שהודיעה שהסכימה להעניק לאינטל 741 מיליון שקל, בתנאי שאינטל תשקיע 10 מיליארד שקל בשדרוג המפעל שלה בקרות גת, שדרוג שיעסיק 570 עובדים נוספים ולהגיע ל-3,100 העובדים בסך-הכול, נוכחנו לדעת כמה צדק פרופ' ת'ורו.

חישוב קצר מעלה כי העלות למשרה נוספת בקרייט-גת היא 1,300,000 שקל אלא שאם מטרת עסקה זו היא עידוד התעסוקה, אזי מדינת ישראל חתמה על עסקה גרועה.

אפשר לשפוט את העסקה לכאן ולכאן אבל בשורה התחתונה לא ניתן להתעלם מהחסרונות:

1. אמנם אינטל היא אחת היצואניות הגדולות בישראל, ב-2009 היא הגדילה את הייצוא (הודות למפעל בקרייט-גת) פי אחד וחצי, ל-3.4 מיליארד דולר. ב-2007 הסתכם ייצוא אינטל מישראל רק בכ-1.4 מיליארד דולר. ועם זאת אינטל היא חברה אמריקנית, ורווחייה ורווחי ההון של בעלי המניות שלה זורמים למשקיעים שאינם ישראלים.

2. אינטל מספקת משרות בשכר גבוה יחסי, ומעסיקה אלפי אנשים כקבלנים וספקי שרותים, בנוסף לעובדים שלה. אולם **אינטל** ממש לא צריכה את כספי מדינת ישראל. ברבעון השני של 2010, אינטל מכרה בסך 10.8 מיליארד דולר, העלתה את הרווח הגולמי לשיעור המדהים 67% מהמכירות, וגרפה רווח תפעולי בסך 4 מיליארד דולר ורווח נקי בהיקף 2.9 מיליארד דולר. מניית אינטל עלתה משפל של 12 דולר באוקטובר 2009 ל-19.32 דולר היום, גידול בכ-60%.

3. ישראל גאה שבאינטל העולמית מכהנים שני מנהלים בכירים, דוד (דדי) פרלמוטר ושמואל (מולי) אדן, אולי שני הישראלים הבכירים ביותר בחברת ענק גלובלית. מאידך, אל לנו לשכוח שאינטל חייבת את שגשוגה למוח הישראלי - צוות הפיתוח הישראלי של אינטל, בחיפה, פיתח שני מוצרים מובילים לאינטל: המעבד פנטיום ה-DUO 2 CORE. הישראלים הצילו את אינטל, טען פעם אנליסט ידוע. ללא מוצרים אלו אינטל היתה בצרות.

4. לאינטל יש מפעלים במדינות רבות בעולם (המפעל בקרייט-גת, הוא מספר 28 במספר המפעלים המפוזרים גלובלית של אינטל) וטענתה של אינטל היא שלו ישראל לא היתה מסכימה לתנאיה של אינטל, ודאי מדינות רבות היו קופצות על המציאה.

ועם זאת כאשר משרד האוצר מקצץ את תקציב המדען הראשי, ב-2011, ל-1 מיליארד שקל, המענק שניתן לאינטל, צורם.

בסיכומו של דבר יש חשיבות עליונה לכך ישראל תמשיך לפתח את מפעלי הייצור שלה, ותראה לעולם שהיא יודעת גם לייצר. לכן המענק כדאי. אולם, אם המענק לאינטל יבוא על חשבון השקעות אחרות, אין הוא כדאי, כי ההשקעות אלטרנטיביות בישראל נחשבות בד"כ ראויות ובעיקר מייצרות תעסוקה וייצוא. לפיכך, כפי שאמרנו "כן" לאינטל, יש לומר "לא" לאוצר, במידה וירצה את אינטל ככלה אחת ויחידה.

הכותב הוא עמית מחקר בכיר במוסד שמואל נאמן בטכניון